

Bernáth András

**Hamlet, a Szellem és az eszményi olvasó: a recepció problémái és
Shakespeare *Hamletjének* egy koncepciója**

Doktori disszertáció tézisei

Ez a disszertáció Shakespeare *Hamletjét* és a recepcióját vizsgálja átfogó módon, az eredeti szövegkiadásoktól és kontextusuktól egészen napjainkig, egy új értelmezést és koncepciót nyújtva, hangsúlyozva Shakespeare művének az összetettségét, amely a recepció évszázadai során nagyrészt elsikkadt. A koncepció lényege, hogy a mű – kétértelműségek sorozatával – az értelmezés két szintjét teszi lehetővé, amelyek kiegészítik egymást, valóban drámai módon, egymással ellentétes olvasatokat felkínálva. Shakespeare *Hamletje a lét és a látszat*, illetve a *valóság és az illúzió* kettőségére épül, amely egyben a színjátszás, a drámai reprezentáció alapvető kettősége is.

A felszíni rétegen Hamlet alapvetően pozitív, erkölcsös hős – vagy legalábbis annak tűnik –, aki „helyretolja” a kizökkent időt, miután apja, Hamlet király Szellemének engedelmességgel megöli gonosz nagybátyját, Claudius, aki Dánia trónját bitorolja. Ez az értelmezés az angol restauráció és különösen a romantika korszaka óta jellemző, és többnyire ma is elfogadott, bár a kritika egyre több problémát tár fel vele kapcsolatban. A kritikusok jelentős része azonban nem is annyira ezt az értelmezést, hanem Shakespeare művét, magát a drámát tartja problematikusnak, miközben ragaszkodik ennek a részleges és alapvetően romantikus olvasatnak számos eleméhez.

A disszertáció az eredeti szövegek és kontextus vizsgálatával feltárja Shakespeare művének egy mélyebb rétegét. A Szellem a korabeli vallásos dokumentumok, különösen I. Jakab *Daemonologie* (1597) c. műve alapján valójában egy gonosz, álruhás ördög, aki kihasználja a főszereplő tragikus vétségét: Hamlet ugyanis nemcsak ellenfele halálát kívánja, hanem annak kárhozatát is. Fortinbras, aki Hamlettel ellentétben lemond bosszújáról – és

északról érkezik a tragédia helyszínére, csakúgy, mint Jakab király Shakespeare korának Angliájába –, végül elnyeri a hön áhított trónt, miután a két bosszúálló, Hamlet és Laertes, egymás kardja által hal, és szinte az egész dán királyi udvar Hamlet totális bosszújának az áldozatává válik.

A disszertáció megvizsgálja azt is, hogy mit értünk egyáltalán a *Hamlet* alatt, amelyhez az elméleti kiindulópont Stuart Sillars „*aesthetic identity*” fogalma. A szövegkiadások, a színdarab, néhány adaptáció és a kritikai recepció vizsgálatához *episztemológiai* és *szemiotikai* elméleteket is felhasználok, kiegészítve a *filológiai* és *irodalomtörténeti*, illetve *recepciótörténeti* kutatást. Kuhn *paradigma*-fogalma és elsősorban Eco az *interpretáció határait* és az *eszményi olvasót* (Model Reader) tárgyaló elméletei különösen alkalmasak arra, hogy megvilágítsák Shakespeare művének két szintjét és a recepció problémáit is. A disszertáció fő célja, hogy rámutasson Shakespeare művének és értelmezésének néhány olyan elemére, amely által jobban megérthetjük ezt a gyakran leegyszerűsített drámai szöveget, illetve színdarabot.

Start studying Hamlet Act I-V. Learn vocabulary, terms and more with flashcards, games and other study tools. He wants to tell Hamlet. How does the reader/audience know this ghost is not a hallucination? They can all see the ghost. What important exposition is revealed at the beginning of this scene? The return of Old Hamlet and the conflict with Norway. What evidence of wrongdoing or corruption is evident in Claudius' opening speech? What are some of the slang expressions and puns Hamlet uses in his first exchange with Polonius? Why are they significant? Polonius asks Hamlet what he's reading and Hamlet pretends to be confused. What is Hamlet's initial reaction to the appearance of Rosencrantz and Guildenstern? Hamlet next encounters the ghost in his mother's room. The ghost wets Hamlet's appetite. Hamlet is now convinced of the ghost and listens to it. The ghost is the guiding force behind Hamlet. It asks Hamlet to seek revenge for King Hamlet's death. This propels him into a series of events that end in his death. The appearance of the ghost to Hamlet caused him much confusion. Hamlet's flaw was that he ruined his life by not confronting the problem earlier, instead he wanted to obtain proof beyond a reasonable doubt to justify what he wanted to do to Claudius, and nothing less would suffice. Hamlet not only wanted to kill Claudius, he wanted to damn him to hell. However, during his mental battle he wasn't seeing the damage he was doing to himself. In the first act of William Shakespeare's Hamlet, the Ghost of the dead King of Denmark appears to his son, setting off a chain of events that culminates in the play's notoriously bloody finale. But how would this mysterious figure have been understood in Shakespeare's time? Harvard professor Stephen Greenblatt guides learners through an exploration of the Ghost's uncanny theatrical power and the historical contexts from which the character emerged. You will be introduced to the narrative sources of Hamlet, the religious convictions that shaped how Renaissance England understood the afterlife